

גמרא סדורה מסכת יבמות

פרק חמישי - "רַבֵּן גַּמְלִיאֵל"

לימוד פרק זה לרפואת אוהב ה' תורתו עמו וארצו
המסור כולו בעבודת ה' בחסד תורה ובפעילות למען בית ה'
האוהב את כולם ואהוב על כל

הרב יהודה יהושע בן איטה ברנדה גליק
שהקב"ה יחזירו לאיתנו הראשון ויוסיף עליו כהנה וכהנה

מהדורה מנוקדת, מפוסקת,
מחולקת לסוגיות ולפסקאות

עם רש"י

חשון תשע"ה

בהצלחה - יגעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות
דניאל ברק ווינט
טל' - 0526071122
דוא"ל vinetdb81@gmail.com
עתניאל ד.ג. הר חברון 90407

כל הזכויות על הטקסט, ניקוד ופיסוק
שמורות למכון הישראלי לפרסומים תלמודיים.
כל הזכויות על החלוקה לסוגיות ופסקאות
שמורות לעמותת "וכל בנייך לימודי ה'" ולדניאל ברק ווינט.
ניתן לצלם ולהדפיס לשם לימוד לצורך אישי וללא מטרת רווח.

מסכת יבמות פרק ה' - "רבן גמליאל"

רפ"י

1. ג, א-ב

משנה

רבן גמליאל אומר:

אין גט אחר גט,

ולא מאמר אחר מאמר,

ולא בעילה אחר בעילה,

ולא חליצה אחר חליצה.

וחכמים אומרים:

יש גט אחר גט,

ויש מאמר אחר מאמר.

אבל לא אחר בעילה

ולא אחר חליצה כלום.

כיצד?

עשה מאמר ביבמתו, ונתן לה גט - צריכה הימנו חליצה.

עשה מאמר וחליצה - צריכה הימנו גט.

עשה מאמר ובעל הרי זו כמצותה.

נתן גט ועשה מאמר - צריכה גט וחליצה.

נתן גט ובעל - צריכה גט וחליצה.

נתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום.

חלץ ועשה מאמר,

נתן גט ובעל,

או בעל ועשה מאמר,

נתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום.

אחת ביבמה אחת ליבם אחד,

ואחת בשתי יבמות ליבם אחד.

כיצד?

עשה מאמר בזו ומאמר בזו - צריכות שני גיטין וחליצה.

מאמר בזו וגט לזו - צריכה גט וחליצה.

מאמר בזו ובעל את זו - צריכות שני גיטין וחליצה.

מאמר בזו וחלץ לזו - הראשונה צריכה גט.

גט לזו וגט לזו - צריכות הימנו חליצה.

גט לזו ובעל את זו - צריכה גט וחליצה.

גט לזו ומאמר בזו - צריכה גט וחליצה.

גט לזו וחלץ לזו - אין אחר חליצה כלום.

חלץ וחלץ,

או חלץ ועשה מאמר,

נתן גט ובעל,

או בעל ובעל,

או בעל ועשה מאמר,

נתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום,

בין יבם אחד לשתי יבמות,

בין שני יבמין ליבמה אחת.

חלץ ועשה מאמר,

נתן גט ובעל,

או בעל ועשה מאמר,

וניתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום.

בין בתחלה, בין באמצע, בין בסוף.

והבעילה,

בזמן שהיא בתחלה - אין אחריה כלום.

באמצע ובסוף - יש אחריה כלום.

גב

מתני'
רבן גמליאל אומר. סדר משנה זו שלא תטעה לשבש הגירסא שבספרים סדר יבם אחד ויבמה אחת תחלה מפרש דין גט וחליצה וביאה שאחר מאמר ואח"כ מפרש דין מאמר וביאה וחליצה שאחר הגט ואח"כ דין מאמר וגט וביאה שאחר החליצה ואח"כ דין מאמר וגט וחליצה שאחר הביאה וכן סדר יבם א' ושתי יבמות:

אין גט אחר גט. שתי יבמות לאדם אחד מאח אחד ונתן גט לזו וגט לזו אינו אסור בקרובות שניה דאי קמא אהני הא פקעה זיקה דתרוייהו והוי כמגרש נכרית ואי קמא לא אהני למידחי בתרא נמי לא אהני והלכך לאו גרושתו היא וכן שני יבמין ליבמה אחת ונתן זה גט האחרון אינו כלום ומותר בקרובותיה וטעמא כדפרישית:

ולא מאמר אחר מאמר. בין ביבם אחד לשתי יבמות בין שני יבמים ליבמה אחת האחרון אין כלום לפסול את הראשונה עליו ואינה צריכה הימנו גט ולא ליאסר בקרובות השניה: **ולא בעילה אחר בעילה.** בא על זו וחזר ובא הוא או אחיו על צרתה ביאת זנות בעלמא הוא ואין אסור בקרובותיה:

יש גט אחר גט. דקמא לא דחה לגמרי הלכך אכתי איכא פלגא זיקה דהא בעיא חליצה הלכך אהני בתרא והויא גרושתו ואסור בקרובותיה:

כיצד. לאו אפלוגתא קאי אלא מלתא באנפי נפשה היא ואיבם אחד ואיבמה אחת קאי והכי קאמר כיצד דין יבם ויבמה והכי מפרש בגמ':

צריכה הימנו חליצה. ואם רצה לכנוס לא יכנוס דכיון דהתחיל בגירושין קיימא עליה בלא יבנה:

צריכה הימנו גט. דחליצה אפקעתה לזיקתה ובעי גט לאפקועי קדושין דיליה דחליצה לא מפקעת קידושין:

הרי זו כמצותה. מפרש בגמרא אף זו כמצותה:

נתן גט ועשה מאמר. באותה יבמה עצמה אפי' ר"ג מודה דיש מאמר אחר הגט דמספקא ליה אי גט דחי אי לא ודלמא גט לא דחי ואהני מאמר יבמין בה וכ"ש לרבנן דאמרי גט דוחה קצת ומשייר קצת אהני מאמר למיקני שירא דגט וצריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו ויבומי לא דמגט קמא קיימא עליה בלא יבנה:

נתן גט ובעל. אסור לקיימה דקמה עליה בלא יבנה וצריכה גט לביאתו וחליצה לזיקתו גט לביאתו ואפילו לר' עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין דהא הך מתני' כולה ר' עקיבא היא כדמפרש בגמ' הכא מודי דתפסי קידושי ביאה דנט לאו כחליצה דמי לאפקועי כולה זיקה הלכך לא עמדה עליו בלאו גמור:

וחליצה. לזיקתו ובגט לחודיה לא מפטרא [כמו] שאחר כונס את יבמתו שיכול לפוטרה בגט משום דהוי ביאה פסולה משום גט קמא ולא קניא לגמרי:

אין לאחר חליצה כלום. ואע"ג דחליצה פסולה היא דאי הוה בעי לייבומי לא מצי ואפ"ה דחיא לגמרי ואין אחריה כלום דאי הדר ומקדש לה במאמר או בביאה לא בעינן גט וכדברי עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין והכי מפרש בגמ' דמתני' ר"ע היא:

חלץ ועשה בה מאמר. או נתן גט אחר חליצה או בעל אחר חליצה אינו כלום כדתני בספרא אין אחר חליצה כלום שאין מאמר וביאה תופסין בה אחר חליצה כר' עקיבא וגט דאחר חליצה לא הוה צריך למיתני לאשמועינן דאין כלום דלמאי ליהני ליתסורי בקרובותיה הא מיתסר וקאי מחמת חליצה אלא אידי דבעי למיתני גט דאחר בעילה כדקתני או בעל ועשה מאמר ונתן גט לאשמועינן דאין לאחר ביאה כלום זיקת יבומים ובהאי גט סגי ליה בלא חליצה תנא נמי גט דאחר חליצה והכי מפרש בגמ':

או בעל ועשה מאמר. או נתן גט אחר ביאה או חלץ אחר ביאה אין לאחר ביאה כלום זיקת יבמים דגט שנתן אחר ביאה מגרש לה כאשתו גמורה ולא בעיא חליצה ואם רצה להחזיר מחזירה וחליצה שעשה אחר ביאה אינה מועלת כלום דאין עליה זיקת יבמין ומאמר דאחר ביאה לא הוה צריך למיתני דפשיטא לן דלא מהני דלמאי ליהני הא אפילו מאמר אחר מאמר ביבם אחד ויבמה אחת בתרא כמאן דליתיה דמי דמאי קעביד הא מיתסר וקאי בקרובותיה אלא אידי דתנא רישא חלץ ועשה מאמר דאיצטרך לאשמועינן כר' עקיבא דאין קידושין תופסין בחלוצתו תנא נמי בעל ועשה מאמר והכי מפרש בגמ':

אין אחר חליצה כלום. ארישא קאי וכדפרישית לעיל ואלישנא דסיפא דקתני או בעל ועשה מאמר או נתן גט וחלץ הוה שייך למיתני אין אחר ביאה כלום ובגמרא קא בעי ליה:

אחת יבמה אחת ליבם אחד ואחת שתי יבמות ליבם אחד. שוין כמו שאמרנו שיש אחר גט ראשון או אחר מאמר ראשון כלום ואין אחר ביאה שבתחלה או אחר חליצה כלום:

כיצד. בשתי יבמות ליבם אחד:

המשך בעמוד הבא

רפ"י

צריכות שני גיטין. כרבנן דיש מאמר אחר מאמר וייבומי לא דהיכי ליעביד אי לייבומי לתרווייהו הוו להו שני בתים ואי לחדא הואיל וחברתה ביה אנגידא הוה ליה בונה שני בתים:

וחליצה. לאחת מהן ופוטרת צרתה:

מאמר לזו וגט לזו. פסל גט של אחרונה את הראשונה דקם ליה בלא יבנה וצריכה גט למאמרו וחליצה לזיקתו דחליצה לא מפקעא קידושין וגט לא מפקע זיקה:

מאמר לזו ובעל את זו. אסור לקיימה דהואיל וקמיימא אנגידא ביה הוו להו שני בתים וצריכות שני גיטין זו גט למאמרו וזו גט לביאתו וחליצה לאחת מהן ופוטרת צרתה אבל בגט לחודיה לא נפקא בעלת ביאה הואיל דביאה פסולה היא:

מאמר בזו וחלץ לזו. בעלת מאמר הראשונה צריכה גט למאמר דחליצה דאיך לא מפקעא למאמרו:

צריכות הימנו חליצה. אחת ואסור בקרובות שניה דרבנן הוא דאמרי יש גט אחר גט:

גט לזו ובעל את זו צריכה גט וחליצה. ואסור לקיימה דקמה עליה בלא יבנה משום גט דראשונה ובגט לחודיה לא נפקא משום דביאה פסולה היא:

אין לאחר חליצה כלום. דאי הדר מקדש לה לצרתה לא תפסי בה קידושין כרבי עקיבא: חלץ וחלץ או חלץ ועשה מאמר ונתן גט ובעל וקתני סיפא אין לאחר חליצה כלום. והכי פירושו חלץ לזו וחלץ לזו מותר בקרובות שניה שאין אחר חליצה ראשונה שום זיקת יבמין וחליצה בתרייתא לאו כלום היא וכן חלץ לזו ומאמר לזו וכן נתן גט לזו אחר חליצת זו וכן בעל לזו אחר חליצה של זו אין מעשה האחרון כלום:

רבי נחמיה אומר:

אחת בעילה ואחת חליצה,

בין בתחלה בין באמצע בין בסוף - אין אחריה כלום.

גמרא

עד כאן לא פליגי אלא:

בגט אחר גט,

ומאמר אחר מאמר,

אבל גט אחד ביבמה, ומאמר אחד ביבמה - מהני.

מאי טעמא אמור רבנן: גט ביבמה מהני?

משום דמהני בעלמא.

דאי אמרת: 'לא מהני' - אמרי: גט להוציאה, וחליצה להוציאה, ומדגט לא מהני,

חליצה נמי לא מהני,

ואתי למיבעל אחר חליצה.

ומאי טעמא אמור רבנן: מאמר ביבמה מהני?

משום דמהני בעלמא.

דאי אמרת: 'לא מהני' - אמרי: מאמר לקנות, וביאה לקנות, ומדמאמר לא מהני, ביאה נמי לא מהניא,

ואתי למיבעל אחר ביאה.

ומאי טעמא אמור רבנן: ביאה פסולה - יש אחריה כלום?

אמרי: אי ביאה אחר הגט היא - גזירה ביאה אחר הגט, משום ביאה אחר חליצה.

ואי ביאה אחר מאמר היא - גזירה ביאה אחר מאמר, משום ביאה אחר ביאה.

ומאי טעמא אמור רבנן: האי חליצה פסולה - אין אחריה כלום?

אמרי: מאי לגזור?

נגזור חליצה אחר הגט משום חליצה אחר חליצה - כל כי הני תחלוץ ותיזיל!

ליגזור חליצה אחר מאמר משום חליצה אחר ביאה - אטו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו?!

חליצה אחר ביאה נמי בעיא גט לביאתו.

או בעל. תחלה וחזר ובעל לשניה:

או בעל ועשה מאמר. בשניה או נתן גט לשניה או חלץ לשניה אין אחר ביאה ראשונה כלום ומעשה אחרון לא חשיב ומותר בקרובות שניה: **אין אחר חליצה כלום.** ארישא קאי ואסיפא שייך למימר אין אחר ביאה כלום ובגמרא קמיבעיא לה:

בין שני יבמין ליבמה אחת. בכל הדין האמור למעלה ביבם א' ובב' יבמות: **חלץ ועשה מאמר ונתן גט ובעל כו'.** ואיבמה אחת קמהדר ואע"ג דתניא לעיל הדר תניא הכא משום סיפא דבעי לפלוגי בין ביאה לחליצה כדקתני חליצה בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום והבעילה בזמן שהיא בתחלה כו' ולאשמועינן פלוגתא דרבי נחמיה ורבנן: **בין בתחלה בין באמצע.** בין מאמר לגט כגון גט לזו וחלץ לזו וחזר ועשה בה מאמר או בבעלת הגט לא מהני מאמר ולא בעיא גט למאמרו: **בסוף.** אחר מאמר וגט חלץ אין אחריה כלום וחליצה גמורה היא ואי הדר עביד מאמר לא בעיא גט דחליצה גירושין גמורים היא וקמה בלאו גמור עליה ואע"ג דחליצה פסולה הואי:

הביאה באמצע. כגון גט לזו ובעל לזו וחזר ועשה מאמר בשלישית אסור בקרובותיה: **ובסוף.** גט לזו ומאמר לזו וחזר ובא על האחת יש אחר ביאה זו זיקת יבמין וכי מפיק לה בעיא חליצה ולא סגי לה בגט: **אין אחריה כלום.** ונפקא בגט ובלא חליצה ואי הדר קדיש לאידך אחר ביאה לא מהני:

גמ'

אבל גט אחד ביבמה. או מאמר אחד ביבמה מהני גט ביבמה למיסק עליה בלא יבנה ושוב לא ייבם ומאמר ביבמה מהני לה להצריכה גט למאמרו אי בעי לאפוקה:

מ"ט אמור רבנן גט ביבמה מהני. הא מדאורייתא חליצה הוא דמהני בה ומשום גט לא קרינא בה שלא בנה:

משום דבעלמא מהני. בכל הנשים להתגרש ואי אמרת הכא לא מהני ואם רצה לכונסה אחר הגט יכנס:

אמרי. אינשי גט להוציא וחליצה נמי להוציא מדגט לא מהני ליה כו':

ומ"ט אמור רבנן מאמר ביבמה מהני. לאסור חברתה עליו הא מן התורה קנין לא הוי ביבמה אלא בביאה:

משום דמהני בעלמא. קידושי אשה קונים אותה ואתי למבעל אחר ביאה והוה ליה בונה שתי בתים דאיסורא דאורייתא:

ומ"ט אמור רבנן. ביאה פסולה יש אחריה זיקת יבמין כדתנן לעיל מאמר בזו ובעל לזו צריכות שני גיטין וחליצה ולא אמרינן תיסיגי לבעלת ביאה בגט בלא חליצה ותיפטר אף חברתה בביאתה מן החליצה:

אי ביאה אחר הגט היא. כגון גט לזו ובעל לזו דאמרינן צריכה גט וחליצה ולא סגי בגט לחודיה כשאר יבמה שכונסה:

גזירה ביאה אחר הגט משום ביאה אחר חליצה. דאי אמרת תיסיגי לה בגט אתי למימר מדקניא ביאה אחר הגט בביאה גרידתא אלמא מעליותא היא ואתי למיבעל

לכתחלה אחר חליצה:

ואי ביאה אחר מאמר היא. כגון מאמר לזו ובעל לזו להכי תנן צריכות שנים גט וחליצה דאי אמרת בגט סגי לה אמרי ביאה של זו אחר קנין של זו מעליותא היא ואתי

למעבד ביאה אחר ביאה וקא פגע באיסור אשת אח:

חליצה פסולה. שאחר גט או אחר מאמר:

אין אחריה כלום. דאי הדר עביד מאמר או גט לשלישית לא מהני:

משום חליצה אחר חליצה. דלא ליתי למיחלץ לשתי יבמות זו אחר זו או שני יבמין ליבמה אחת זה אחר זה:

כל כי הני תחלוץ ותיזיל. כלומר מאי איכפת לך כל ימינה תחלוץ:

משום חליצה אחר ביאה. דלא ליתי למימר יבמה כנוסה יוצאת בחליצה בלא גט לא אתו למימר הכי דאטו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו והא דאמרינן אין אחריה כלום בדבר העשוי אחריה קאמר דאי הדר עביד גט או מאמר או חליצה בחברתה לא מיתסר בקרובותיה:

2. נ, ב - נא, א

רש"י

מאי טעמא דר"ג. דאמר אין גט אחר גט בשתי יבמות או בשני יבמין דלא מיתסר בתרא בקרובותיה:
שיש גט אחר מאמר. מאמר לזו וגט לזו פסל את הראשונה ואסור בקרובות שתייהן:
ומאמר אחר גט. גט לזו ומאמר לזו בעלת מאמר צריכה גט:
וגט אחר ביאה ומאמר. אחר ביאה שאחר מאמר כגון מאמר לזו ובעל לזו וגט לשלישית מהני גט ואסור בקרובותיה: (דביאה פסולה היא בשניה דמאחר שעשה מאמר בראשונה פסולות בשניה):
ומאמר אחר ביאה וגט. גט לזו ובעל לזו ומאמר לשלישית קונה מאמר וצריכה גט ואסור בקרובותיה:
ואי אמרת מספקא ליה. בדחיית הגט וקניית מאמר:

תיהוי. הך ביאה אמצעית כביאה בתחלה ותיקני ולא תהני מעשה שלישית בין בגט אחר ביאה ומאמר בין במאמר אחר ביאה וגט ממה נפשך גט אחר ביאה ומאמר לא ליהני דאי מאמר קמא קני לגמרי תו לא מהני ביאה וגט אבתריה ואי מאמר לא קני מידי נמצאת ביאה של אחריו ביאה בתחלה וכשרה ותו לא מהני גט בשלישית דהא תנן הבעילה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום וכן במאמר אחר ביאה וגט דאי גט קמא דחי תו לא מהני ביאה ומאמר אבתריה ואי גט לא דחי מידי נמצא ביאה שלאחריהן בתחלה וכשרה היא וקונה ומאמר דבתריה לאו כלום היא:

אלא. פשיטא ליה דגט דחי קצת ומאמר קני קצת הלכך ביאה של אחריהן אינה תחלה ומיהו מ"ט יש מאמר אחר גט וגט אחר מאמר ואין מאמר אחר מאמר ולא גט אחר גט דאמור רבנן בחד צד מהני בה גט לדחות חציה וחד צד מהני בה מאמר לקנות חציה:
גט אחר גט לא דחי דהא דחה ליה קמא. כל כח גט הלכך לאו כלום הוא ומותר בקרובותיה וכן מאמר אחר מאמר דהא קנה קמא כל כח מאמר:

האי מילתא כו'. גט אחר מאמר מאי דשייר מאמר מן קמייתא דחי גט בבתרייתא וכן בשני יבמין מאי דשייר מאמר דקמא דחי גט דבתרא:

מאמר אחר הגט. מאי דשייר גט דקמא מן הזיקה דלא דחיה קני מאמר דבתרא:
ורבנן. דפליגי עליה דר"ג דאמרי יש גט אחר גט אמרי לך:

כל חד וחד. מן היבמין תיקנו ליה רבנן גט ומאמר בכל היבמות הלכך ליכא למימר קמא דחה כל כח הגט דקמא כל כח הגט דידיה דאית ליה בהך יבמה הוא דחה אבל כח גט דאחיה בהך יבמה וכח גיטא דידיה בצרתה לא דחה וכן לענין מאמר. והאי ביאה פסולה כו'. כלומר להכי אמר ר"ג יש גט אחר ביאה שאחר מאמר ויש מאמר אחר ביאה וגט דהא ביאה אמצעית שהיא פסולה עדיפא ממאמר וגריעא ממאמר:

עדיפא ממאמר כו'. דאילו ביאה אחר מאמר מהניא כדקתני גט אחר ביאה ומאמר אלמא יש ביאה אחר מאמר:

וגריעא ממאמר דאילו מאמר אחר הגט קני ליה לכוליה שוירא דגט. כל מה ששייר גט למאמר ואין מאמר אחר מועיל כלום אחריו אם חזר ועשה מאמר בשלישית כדקאמר רבן גמליאל אין מאמר אחר מאמר ולא שני אי הוה מאמר ראשון אחר גט אי לא אין מאמר אחריו ולא פלוג בין שהיה מאמר ראשון בתחלה בין שהיה אחר הגט מדלא קתני מודה רבן גמליאל שיש מאמר אחר מאמר וגט:

ואילו ביאה אחר הגט לא קניא ליה לכוליה שוירא דגט. כל מה ששייר גט לביאה דיש מאמר אחר ביאה וגט כדתנן הבעילה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום אבל באמצע יש אחריה כלום וכדאמר טעמא לעיל מ"ט אמור רבנן ביאה פסולה יש אחריה כלום כו':
 ה"ג ונתן גט לזו וגט לזו ר"ג כו':

אמר רבא:

נא, א מאי טעמא דרבן גמליאל?

דמספקא ליה: גט - אי דחי אי לא דחי.

מאמר - אי קני אי לא קני?

"גט - אי דחי אי לא דחי?"

אי קמא דחי - בתרא מאי קעביד?

אי קמא לא דחי - בתרא נמי לא דחי.

"מאמר - אי קני אי לא קני?"

אי קמא קני - בתרא מאי קעביד?

ואי קמא לא קני - בתרא נמי לא קני.

איתיביה אביי:

"ומוודה רבן גמליאל: שיש גט אחר מאמר,

ומאמר אחר הגט,

וגט אחר ביאה ומאמר,

ומאמר אחר ביאה וגט."

ואי מספקא ליה לרבן גמליאל, תהני כביאה דלכתחלה, ותקני!

דהא תנן:

"הבעילה, בזמן שהיא בתחלה - אין אחריה כלום!"

אלא אמר אביי:

לעולם: פשיטא ליה לרבן גמליאל בגט דדחי, ומאמר דקני.

מיהו, אמור רבנן: הא יבמה, בחד צד מהני בה גט,

ובחד צד מהני בה מאמר.

גט אחר גט לא דחי - דהא דחה ליה קמא.

ומאמר אחר מאמר לא קני - דהא קני ליה קמא.

גט אחר מאמר, ומאמר אחר הגט - האי מילתא קא דחי והאי מילתא קא קני.

ורבנן?

כל חד וחד תקינו ליה רבנן גט ומאמר ביבמה.

והאי ביאה פסולה:

עדיפא ממאמר,

וגריעא ממאמר.

"עדיפא ממאמר" - דאילו מאמר אחר מאמר לא מהני,

ואילו ביאה אחר מאמר - מהני.

"וגריעא ממאמר" - דאילו מאמר אחר הגט קני לכוליה שוירא דגט.

ואילו ביאה אחר הגט - לא קניא ליה לכוליה שוירא דגט.

3. נא, א

רפ"י

חולץ לראשונה. וכ"ש דאי חלץ לשניה הוי חליצה מעלייתא לאיפטורי קמיייתא דכיון דגט דשניה אין גט חליצה דידה מעלייתא היא אלא עצה טובה אשמועינן שלא יאסור עצמו בקרובות שניה שאם יחלוץ לה נמצא זו גרושתו וזו חלוצתו ואסור בקרובות שתייהן:

וכן אתה אומר בשני יבמין ויבמה אחת. נתן זה גט וזה גט ר"ג אומר חולץ לה הראשון והשני מותר בקרובותיה ולדברי חכמים שניהם אסורין בקרובות:

מאמר בזו ומאמר בזו ר"ג אומר נותן גט לראשונה כו'. לקמן פריך כיון דאין מאמר אחר מאמר ייבומי נמי תתייבם קמיייתא דהא לא איפסלה עליה:

לימא תיהוי תיובתא דשמואל דאמר שמואל חלץ לבעלת הגט. נפלו לפניו שתי יבמות ונתן גט לאחת מהן ואח"כ חלץ לה לא נפטרה צרתה משום דקלישא זיקתה ולא אלימא חליצה לאפקועי זיקה אלימתא דצרתה והא הכא כיון דאמר ר"ג אין גט אחר גט נמצאת זיקה שניה שלימה וקתני חולץ לראשונה וקשה לשמואל ומדרבנן ליכא לאותובי לשמואל אע"ג דאמרי רבנן וחליצה לאחת מהן אלמא חליצת בעלת גט פוטרת צרתה לא קשה לשמואל דהכא היינו טעמא דתרוייהו זיקתא קלישא דהא אמרי רבנן יש גט אחר גט: **יש זיקה.** אלימא זיקתה ולא פקעה זיקה שלימה אלא בחליצה מעלייתא:

ר"ג סבר אין זיקה. כדאמר בפרק ב"ש (לקמן דף קט.) אם מיאנה מיאנה כו' הלכך כיון דלאו אלימא זיקה פקעה בחליצה כל דהו:

רבנן סברי יש זיקה. לאקשוויי אתי כלומר קס"ד דכי היכי דפליגי רבנן ארבן גמליאל בגט אחר גט הכי פליגי בזיקה ואע"ג דממילתייהו לא שמעינן ליה: **וקתני סיפא וכן אתה אומר בשני יבמין.** דאם נתנו שניהם גט חולץ לה אחד מהם ואפילו לרבנן דאמרי יש זיקה סגי לה בהך חליצה רעועה דחד מינייהו:

לימא תיהוי תיובתא כו'. דהא נמי חליצה פסולה היא שאחר הגט באה:

הכי גרסינן בין לרבן גמליאל בין לרבנן אין זיקה והכא כו'. ואנא דאמרי אליבא דמאן דאמר יש זיקה:

תנו רבנן:

"ביצד אומר רבן גמליאל: אין גט אחר גט?"

שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ונתן גט לזו וגט לזו.

רבן גמליאל אומר:

חולץ לראשונה,

ואסור בקרובותיה,

ומותר בקרובות שניה.

וחכמים אומרים:

נתן גט לזו וגט לזו - אסור בקרובות שתייהן,

וחליצה לאחת מהן.

וכן אתה אומר בשני יבמים ויבמה אחת.

ביצד אומר רבן גמליאל: אין מאמר אחר מאמר?

שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ועשה מאמר בזו ומאמר בזו.

רבן גמליאל אומר:

נותן גט לראשונה וחולץ לה,

ואסור בקרובותיה,

ומותר בקרובות השניה.

וחכמים אומרים:

נותן גט לשתייהן,

ואסור בקרובות שתייהן,

וחליצה לאחת מהן.

וכן אתה אומר בשני יבמים ויבמה אחת."

אמר מר:

"נותן גט לזו וגט לזו,

רבן גמליאל אומר:

חולץ לראשונה, ואסור בקרובותיה, ומותר בקרובות שניה."

לימא תיהוי תיובתא דשמואל,

דאמר שמואל:

חלץ לבעלת הגט, לא נפטרה צרה!

אמר לך שמואל:

כי אמרי אנא אליבא דמאן דאמר: 'יש זיקה',

ורבן גמליאל סבר: אין זיקה'.

נא, ב ומדרבן גמליאל סבר 'אין זיקה', רבנן סברי 'יש זיקה',

וקתני סיפא: 'וכן אתה אומר בשני יבמין ויבמה אחת',

לימא תיהוי תיובתא דרבה בר רב הונא אומר רב.

דאמר רבה בר רב הונא אומר רב:

חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחיזין!

אמר לך רבה בר רב הונא:

בין לרבן גמליאל בין לרבנן סברי: 'אין זיקה'.

והכא: בגט אחר גט, ומאמר אחר מאמר קמפליגי.

אמר מר:

"עשה מאמר בזו ומאמר בזו,

רבן גמליאל אומר:

נותן גט לראשונה וחולץ לה, ואסור בקרובותיה, ומותר בקרובות השניה."

מְכַדֵי קְסָבֵר רַבּוֹ גְּמֵלֵי־אֵל: אִין מְאָמֵר אַחַר מְאָמֵר,
רְאשׁוֹנָה נְמִי תְּתִיבֵם!

גְּזִירָה דִּלְקָא אֲתִי לְיִבּוּמֵי שְׁנֵיהּ.

4. נא, ב

רש"י

קנין גמור. לא גמור ממש אלא קנין חשוב:
הא דאמרן. אין מאמר אחר מאמר אלמא חשיב קמא למיקני כל כח מאמר:
אשתו עמו. דקניה במאמר וכי נפלה אחותה לא רמיא קמיה דאחות אשה היא ולא מיתסרא קמייתא עליה משום אחות זקוקה:
והלזו תצא. אף מן החליצה:
הלזו. כמו הארץ הלזו הנשמה (יחזקאל לו):
אמר להם ר"ש כו'. לקמן בפרק האשה רבה בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו וחזר ובא אחיו בן תשע שנים ויום אחד עליה פסולה על ידו דביאת בן תשע שנים כמאמר שוויה רבנן והוה ליה מאמר אחר מאמר ומקודשת אף לשני ופסלה אף על ראשון כרבנן דאמרי יש מאמר אחר מאמר ר"ש אומר לא פסלה:
אמר להם ר' שמעון אם ביאת ראשון ביאה. קניה לגמרי: **ביאת שני אינה ביאה.** דהביאה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום ואינה מקודשת לשני ולא פסלה על הראשון ואי משום דזינתה דקיי"ל ביאתו ביאה דתנן (נדה דף מה.) בא על אחת מכל העריות שבתורה מתות על ידו אפילו הכי לא מיתסרא על בעלה דקיימא לן (כתובות דף ט.) אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עיסקי קיניו וסתירה: **כמאמר שוויה רבנן.** דהכי תניא בפרק האשה עשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול וקאמר רבי שמעון ביאת שני אינה ביאה אלמא מאמר ראשון חשוב לקנות כל כח מאמר:
ה"ג יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת. דכל חד וחד תקינו ליה רבנן מאמר בה:
ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד. דכל כח שתקנו חכמים במאמר קנה במאמר ראשון לשון מורי ל"א ה"ג אין מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת דדומיא דקידושין בעלמא תקינו רבנן למאמר ואין קידושין אחר קידושין באשה אחת ויש מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד דהא תרוייהו קמיה רמיין וכל חדא אית לה כח יבמין דלא כח ביאה יהבי רבנן למאמר למיקני לגמרי ולא פקע זיקה דחברתה דביאה הוא דפטרה ולשון ראשון עיקר דלקמן מוכחא מילתא בפירקין:
והא ביאה פסולה כמאמר שוויה רבנן. דלא נפקא מיניה בגט דקא בעיא נמי חליצה לזיקתו:

אמר רבי יוחנן:
רבן גמליאל,
ובית שמאי,
ורבי שמעון,
ובן עזאי,
ורבי נחמיה -
כולהו סבירא להו: מאמר קונה קנין גמור.

רבן גמליאל?
הא דאמרן.

בית שמאי?

דתנן:

"שלשה אחיו,

שנים מהם נשואין לשתי אחיות, ואחד מופנה,
מת אחד מבעלי אחיות, ועשה בה מופנה מאמר,
ואחר כך מת אחיו השני,
בית שמאי אומרים:
אשתו - עמו, והלזו - תצא משום אחות אשה" (יבמות כט.) .

רבי שמעון?

דתניא:

"אמר להו רבי שמעון לחכמים:

אם ביאת ראשון ביאה - ביאת שני אינה ביאה!
אם ביאת ראשון אינה ביאה - ביאת שני נמי אינה ביאה."
והא ביאת בן תשע כמאמר שוויה רבנן,
וקאמר רבי שמעון אינה ביאה.

בן עזאי?

דתניא:

"בן עזאי אומר:

יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת,
ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד."

רבי נחמיה?

דתנן:

"רבי נחמיה אומר:

אחת בעילה, ואחת חליצה,
בין בתחלה, בין באמצע, בין בסוף - אין אחריה כלום" (יבמות נז).

והא ביאה פסולה, דכמאמר שוויה רבנן,
וקתני: "אין אחריה כלום".

רָשׁ"י

האי גט אחר גט הוא. בתמיה
 וכי זהו גט אחר גט דקתני רישא
 וחכמים אומרים יש גט אחר כו'
 ומפרש כיצד עשה מאמר כו'
 דהיינו גט אחר מאמר:
כדאמרן. בברייתא דלעיל כיצד
 אר"ג כו' ובמתני' לא פירש:

5. נא, ב - נב, א

"כיצד? עשה מאמר [ביבמתו, ונתן לה גט - צריכה הימנו חליצה]."

נב, א האי גט אחר גט הוא!

אמר רב יהודה:

הכי קאמר:

גט אחר הגט, ומאמר אחר מאמר - כדאמרן.

יבם אחד ויבמה אחת כיצד התרתו?

עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט - צריכה הימנו חליצה.

רש"י

הואיל דאמר מר. בפרק ד' אחין
(לעיל דף כט):

6. נב, א

"עושה מאמר ובעל - הרי זו במצותה".

לימא מסייע ליה לרב הונא,
דאמר רב הונא:
מצות יבמה - מקדש ואחר קד בועל.

אימא: אף זה כמצותה.

פשיטא!

סלקא דעתך אמינא:
כיון דאמר מר:
"העושה מאמר ביבמתו פרוחה הימנו זיקת יבמין, וחלה עליו זיקת ארוסין ונשואין",
אימא לאו מצוה קעביד,
קא משמע לן.

7. נב, א

רש"י

והתניא לוקה. ואין מלקות
ארבעים אלא על דברי תורה
אלמא דאורייתא היא והיכי
אמרת קנה וקמשני האי לוקה
לאו מלקות ארבעים הוא אלא
מכת מרדות מכת רידוי מדרבנן
שנהג קלות ראש בעצמו ולעולם
קנה:

דרב מנגיד. מכת מרדות:
אמאן דמקדש בביאה. משום
פריצותא:

ואמאן דמקדש בשוקא. אפילו
בכספא דמנהג זילות ופריצות
היא:

דמתפקר. לשון חוצפא שמעיו
פניו להתריס עם שליח ב"ד:
מידם הוה דיימא חמתיה
מיניה. חשודה היתה חמותו
ממנו:

גופא:

אמר רב הונא:

מוצות יבמין - מקדש ואחר קד בועל,
ואם בעל ועשה מאמר - קנה.

אם בעל ועשה מאמר - פשיטא!

דהא קניה בביאה!

אלא אימא: אם בעל בלא מאמר - קנה.

והתניא:

"לוקה!"

מכת מרדות מדרבנן.

דרב מנגיד מאן דמקדש בביאה.

ומאן דמקדש בשוקא.

ומאן דמקדש בלא שדוכי.

ומאן דמבטל גיטא.

ומאן דמסר מודעא אגיטא.

ומאן דפקיר שליחא דרבנן.

ומאן דשקיה שמתא דרבנן עליה תלתין יומין, ולא אתי לבי דינא ותבע לשמתיה.

ועל חתנא דדאיר בבי חמוהי.

"דדאיר" - אין,

דחליף - לא?!

והא ההוא דחליף אבבא דבי חמוהי ונגדיה רב ששת!

ההוא מידם הוה דיים מחמתיה.

נהרדעי אמרי:

בכולהו לא מנגיד רב,

אלא למקדש בביאה ובלא שדוכי.

ואיכא דאמרי:

אפילו בשדוכי נמי משום פריצותא.

רס"י

נתן לה כסף או שוה כסף. ואמר לה התקדשי לי במאמר יבמין ואע"ג דיהב לה מידי לאו קידושין גמורים הן כקידושי תורה שהרי אין קידושין תופסין באשת אח והתורה לא התירתה לו ליעשות כאשה נכרית אלא כסדר המצוה וביאה הוא דכתבה בה רחמנא:

ובשטר כיצד. ואם קידש בשטר כיצד כתב בו והויגן כיצד בתמיה והא כיון דקידושי כסף אמרת נתן לה כסף כשאר נשים ממילא שמעינן שטר נמי כשאר כל שטר אירוסין בעלמא כדאמר בקידושין כתב על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת כו':

אמר אביי. האי תנא לאו אשטר מאמר קאי אלא אשטר כתובה קאי:
על נכסי בעלה הראשון. ולא על של יבם מאי טעמא כדאמר בהחולץ (לעיל דף לט.) אשה הקנו לו מן השמים:

8. נב, א

תנו רבנן:

"ביצד מאמר?

נתן לה כסף או שוה כסף,

ובשטר ביצד?

"בשטר ביצד"!

קדאמרן: "כתב לה על הנייר או על החרס, אף על פי שאין בו שוה פרוטה:

הרי את מקודשת לי!

אמר אביי:

הכי קאמר: שטר כתובת יבמין ביצד?

כתב לה: "אנא פלוני בר פלוני קבילית ית פלונית יבמתי עלי, לזון ולפרנסה נראוי, ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון".

ואי לית לה מראשון, תקינו לה רבנן מן שני,

כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה.

9. נב, א

רס"י

נתן לה גט. יבם ליבמתו :
 מהו. לפוסלה על אחיו ועליו
 בהאי גיטא דתיקום עליה בלא
 יבנה האי גט לא מהני באשת
 איש להתירה לינשא והכא נמי
 לאו גירושין למיקם בלא יבנה :
 לאיחלופי בגיטא. ולכנוס יבמה
 אחר הגט :
 הכא פסיל בכהונה. כהן שנתן
 גט כזה לאשתו אסרה עליו
 והלכך תיבעי לן אי מהני
 מדרבנן :
 אלא מאישה. ולא התירה לכל
 אדם :

בְּעָא מִינְיָה אַבִּי מְרַבָּה:

נָתַן לָהּ גֵּט, וְאָמַר: "הֲרִי אֶתְּ מְגוּרְשָׁתְּ הַיְמָנִי, וְאִי אֶתְּ מוּתַרְתְּ לְכָל אָדָם".
 מָהוּ?

גֵּט יְבָמָה דְּרַבְּנָן הוּא,

גֵּט דְּמַהֲנֵי בְּאִשְׁתֵּי אִישׁ מַהֲנֵי בִּיבְמָה,

גֵּט דְּלֹא מַהֲנֵי בְּאִשְׁתֵּי אִישׁ לֹא מַהֲנֵי בִּיבְמָה,

אוּ דְלִמָּא אֶתְּי לְאַחְלוּפֵי בְּגִיטָא?

אָמַר לִיה:

חֲיִישִׁינָן דְּלִמָּא אֶתְּי לְאַחְלוּפֵי בְּגִיטָא.

מִתְקִיף לָהּ רַבָּה בַּר הֲנִי:

אֵלָא מַעַתָּה, יְהִיב לָהּ נִירָא בְּעֵלְמָא, הֲכִי נִמִּי פְּסָלָהּ?

אָמַר לִיה:

הָתָם - לֹא פְּסִיל בְּכַהוּנָה,

הֲכָא - קְפָסִיל לְכַהוּנָה.

דִּתְנִיָּא:

"וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה לֹא יִקְחוּ" (ויקרא כא, ז),

אֲפִילוּ לֹא נִתְגַּרְשָׁה אֵלָא מֵאִשָּׁה - "לֹא יִקְחוּ",

וְהֵינּוּ - 'רִיחַ הַגֵּט' שְׁפוּסָל בְּכַהוּנָה".

10. נב, א-ב

רש"י

הרי זה גט. ואם נתנו משכנסה
הרי זו מגורשת הואיל ובידו
לגרשה משנכתב ואי משום גט
ישן דקיי"ל (גיטין דף עט:) בית
הלל פוסלין ותנן איזהו גט ישן
כל שנתייחד עמה אחר כתיבה
הא איתמר בפרק הזורק (שם)
אם נתגרשה תנשא לכתחלה:
ולאשה בעלמא. וכנסה וגירשה
בו אינו גט הואיל כשנכתב לא
היה ראוי לגירושין:
ליבמתו מהו. כתבו קודם
שכנסה וכשכנסה נתנו לה מהו
שתגרש בו:

אמר רמי בר חמא:
הרי אמרו: אמר אחד ללבן: כתוב גט לארוסתי, לכשאכנסנה אגרשנה - הרי זה גט.
מפני שבידו לגרשה.
נב, ב. ולאשה בעלמא - אין גט.
מפני שאין בידו לגרשה.

בעי רמי בר חמא:
ליבמתו - מהו?

כיון דאגידא ביה פארוסתו דמיא,
או דלקמא: כיון דלא עבד בה מאמר לא.

תיקו.

11. נב, ב

רס"י

כתב גט לזיקתו ולא למאמרו או למאמרו ולא לזיקתו. והוא עשה בה מאמר תחלה מהו שתיפסל עליו בכך:

מאמר עילוי זיקה רמי. כשעשה מאמר נדבק עם הזיקה וניתוסף עליה ואין גט מועיל לזה בלא זה וכיון שנכתב בתוך הגט שלא עשאו אלא לאחד מהן הוה ליה מגרש חצי אשה ולא כלום היא ומותרת לו:

או דלמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי. ומהני והיכא דכתב לזיקתו ולא למאמרו אסורה עליו ועל אחיו דפקע זיקה וקמה בלא יבנה ואי כתב למאמרו ולא לזיקתו אסורה לו ומותרת לאחיו דמאמר דעבד שקליה ופשה ליה זיקה כמעיקרא:

נתן גט למאמרו. ולא לזיקתו בארבעה אחין (לעיל לב). גבי זיקת יבמין ג' אחין נשואין ג' נכריות ומת אחד מהן ועשה בה השני מאמר ומת הרי אלו חולצות כו' וקאמר רבא עלה נתן גט למאמרו ואח"כ מת הותרה אשתו הראשונה שהיא צרתה לאחיו השני דאי לאו גט הוה אסורה עליו משום זיקת שני יבמין אלמא האי לחודיה קאי מדאהני גט לאישתרווי צרתה לאחיו השני והוא הדין דהיא גופה נמי שריא לאחיו אלא דמחלפא בבעלת גט גמור לזיקה דמקמי מאמר או לזיקה ומאמר והכי אמרינן בארבעה אחין:

בְּעֵי רַב חֲנִינְיָה:

כְּתַב גֵּט לְזִיקָתוֹ, וְלֹא לְמֵאמְרוֹ.
לְמֵאמְרוֹ וְלֹא לְזִיקָתוֹ - מֵהוּ?

מֵאמֵר עִלְוֵי זִיקָה קֵא רְמִי, וְהוּהּ לִיהַ כְּמִגְרֵשׁ חֲצֵי אִשָּׁה,
וְהִמְגֵרֵשׁ חֲצֵי אִשָּׁה - לֹא עֵשָׂה וְלֹא כְּלוּם,
אוּ דְלִמָּא: הֵאִי לְחֻדְיָה קֵאִי וְהֵאִי לְחֻדְיָה קֵאִי?

וְתַפְשׁוּט לִיהַ מְדַרְבָּא,

דְּאָמַר רְבָא:

נָתַן גֵּט לְמֵאמְרוֹ הוֹתֵרָה צָרְתָּה!

לְרָבָא - פְּשִׁיטָא לִיהַ,

לְרַב חֲנִינְיָה - מִיבְעִיא לִיהַ.

מֵאִי?

תִּיקוּ.

12. נב, ב

רש"י

זו דברי רבי עקיבא. אחלץ ועשה
בה מאמר קאי דקתני לא תפיס
מאמר:

אחר שילוח. כלומר מדכתיב
אשר שלחה קרא יתירא דלא
צריך הכי קאמר יש לך משלח
שאסור להחזיר אחר שילוח
אפילו לא נישאת ואיזו זו יבמה
וכיון דבלאו קאי היכי מהני בה
תו מאמר:

אימת. יש אחר חליצה תפיסת
קידושין:

בזמן שקדשה לשום אישות.
בקידושין גמורים ולא במאמר
יבמין דודאי קידושין תופסין
בחיבי לאוין:

אבל קדשה לשום יבמות. אינן
קידושין שהרי אין כאן צד
ייבום והווי להו קידושי טעות:

"חלץ ועשה מאמר [- אין אחר חליצה כלום]."

אמר רב יהודה אמר רב:

זו דברי רבי עקיבא,

דאמר: אין קדושין תופסין בחיבי לאוין.

אבל חכמים אומרים:

יש אחר חליצה כלום.

ומי מצית מוקמת לה קרבי עקיבא?

והא קתני רישא: "נתן גט ועשה מאמר - צריכה גט וחליצה",

ואי רבי עקיבא - פינו דיהב לה גט, מי מהני בה מאמר?

והתניא:

"רבי עקיבא אומר:

מנין לנוחן גט ליבמתו שנאסרה עליו עולמית?

שנאמר: "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה"⁸² (דברים כד, ד),

אחר שילוח!"

אמר רב אשי:

גט יבמין מדרבנן,

וקרא - אסמכתא בעלקא.

תניא נמי הכי:

"אמר רבי:

אין הדברים הללו אמורים אלא לדברי רבי עקיבא,

שהיה עושה חלוצה בערוה.

אבל חכמים אומרים:

יש אחר חליצה כלום.

ואני אומר:

אימתי בזמן שקדשה לשום אישות,

אבל קדשה לשום יבמות - אין אחר חליצה כלום."

⁸² לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה

13. נב, ב - נג, א

רס"י

כְּעוּדָר. חופר וכסבור שלו הן שהיה קרקע הגר סמוך לקרקעו ומת הגר ואין לו יורשין והמחזיק בנכסיו קנה וזה חופר בקרקע הגר וכסבור שזה קרקע שלו ולא נתכוון להחזיק דלא קני והאי נמי סבור שקידושי יבמה תופסין בה ולא נתכוון לקנות אלא מכח ייבומי אחיו והא פקעו להו:

התם לא קמיכווין למיקני. דהא סבור שלו הן:

הכא מכווין למיקני. מ"מ:

הא לא דמיא כו'. אביי הוא דאקשי ואזיל:

וכסבור של גר אחר הוא. ומתכוון לקנות מכל מקום והאי נמי קסבר לקנות מכח אחיו ואינו קונה אלא מכחו ומ"מ קנין הוא:

מאמר עילוי זיקה רמי. מאמר דתקינן רבנן לכל היבמין לא תקון אלא היכא דקיימא זיקה ואתא מאמר ואיתוסף עלה והכא ליכא למימר הכי דאתיא חליצה מפקעה לזיקה:

האי לחודיה קאי כו'. ולא מהני זיקה למאמר הילכך השתא כמעיקרא מעיקרא אילו אמר לה התקדשי לי במאמר יבמין מי לא קני ואף על גב דלא מהניא ליה זיקה דהאי לחודה קיימא השתא נמי מהני:

יש זיקה. האי דתפיס מאמר בעלמא בכי האי לישנא משום דיש זיקה והשתא אתאי חליצה פקעתה וליכא למימר הכי:

אין זיקה. אין כח לזיקה ואפי' הכי מעיקרא הוי מאמר:

רב שרביא אמר. אי דאמר לה בזיקת יבמין כ"ע לא פליגי דלא מהני דיש זיקה ואתיא חליצה ואפקעתה:

והכא בחליצה פסולה. כגון שחלץ אחר הגט קמיפלגי רבנן סברי לא אפקעתה שפיר ויש אחריה כלום הלכך קני מאמר: **יש תנאי בחליצה**. שחלץ לה על מנת שתתן לו מאתים זוז רבי סבר אין תנאי מועיל בחליצה ואפילו לא נתנה לו אין תנאי מועיל והוי חליצה הלכך לא תפיס מאמר שעשה בלשון זיקת יבמין אבתרה דהא אפקעתה לזיקתו ולרבנן יש תנאי וכל כמה דלא קיימא לא פקע זיקה וכי אמר לה התקדשי לי ע"י כסף זה בזיקת יבמין קני:

ה"ג רבינא אמר דכ"ע יש תנאי בחליצה. אע"ג דקיי"ל (לקמן דף קו). חליצה מוטעת כשירה הני תנאי לא סבירא להו:

והכא בתנאי כפול קמיפלגי. וכגון דלא כפליה לתנאי לרבי בעינן תנאי כפול כתנאי בני גד ובני ראובן והאי דלא כפליה אם תנתי תהא חליצה ואם לא תנתי לא תהא חליצה לא הוי תנאי לבטולי לחליצה:

תניא אידך:

"**החולץ ליבמתו וחדר וקדשה**,

דבי אומר:

אם קדשה לשום אישות - צריכה הימנו גט,

לשום יבמות - אין צריכה הימנו גט.

וחכמים אומרים:

בין שקדשה לשום אישות בין שקדשה לשום יבמות - צריכה הימנו גט."

אמר רב יוסף:

מאי טעמא דרבי?

עשאוהו כעודר בנכסי הגר,

וכסבור שלו הן, דלא קני.

אמר ליה אביי:

מי דמי?

התם - לא קא מכין למיקני,

הכא - קא מכין למיקני!

הא לא דמיא אלא לעודר בנכסי גר זה,

וכסבור של גר אחר הוא, דקני.

אלא אמר אביי:

הכא במאי עסקינן:

כגון דאמר לה: התקדשי לי במאמר יבמין.

רבי סבר: מאמר עילוי זיקה קא רמי, ואתאי חליצה אפקעתה לזיקה.

ורבנן סברי: האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי.

מעיקרא אילו אמר לה: "התקדשי לי במאמר יבמין" - מי לא מהני?!

השתא נמי מהני.

רבא אמר:

אי דאמר לה: "במאמר יבמין" - כולץ עלמא לא פליגי דמהניא.

והכא במאי עסקינן: כגון דאמר לה: "התקדשי לי בזיקת יבמין".

נגא

רבי סבר: איש זיקה,

ואתאי חליצה אפקעתה לזיקה.

ורבנן סברי: אין זיקה,

מעיקרא אילו אמר לה: "התקדשי לי בזיקת יבמין" מי לא מהני?!

השתא נמי מהני.

רב שרביא אמר:

בחליצה כשיירה,

אי דאמר לה: "התקדשי לי בזיקת יבמין" - כולץ עלמא לא פליגי דלא מהני,

והכא בחליצה פסולה - קמיפלגי,

מור סבר: חליצה פסולה פוטרת,

ומר סבר: חליצה פסולה אינה פוטרת.

רב אשי אמר:

דכולץ עלמא: חליצה פסולה אינה פוטרת,

והכא ביש תנאי בחליצה קמיפלגי.

מור סבר: יש תנאי בחליצה.

ומר סבר: אין תנאי בחליצה.

רבינא אמר:

דכולץ עלמא יש תנאי בחליצה,

והכא בתנאי כפול קמיפלגי:

מור סבר: בעינן תנאי כפול.

ומר סבר: לא בעינן תנאי כפול.

14. נג, א

רס"י

וניתני נמי אין לאחר ביאה כלום. דהא ביאה שייכא למימר בסיפא דקתני או בעל ועשה מאמר ונתן גט וחלץ דהא או או קתני ובבעל ועשה מאמר או בבעל ונתן גט מאי חליצה איכא:

תני אין לאחר ביאה כלום. ולא צריך למיתני נמי אין לאחר חליצה כלום דכיון דתנא אין אחר ביאה כלום ה"ה נמי דאין אחר חליצה כלום ולישנא קלילא הוא למיתני חדא או ביאה או חליצה:

ותנא דידן. דלא נקט ביאה ואע"ג דאיירי בה בסיפא משום דהיתר יבמה לשוק חביבא ליה לאורויי ומינה שמעינן דאין אחר ביאה כלום וטריחא לתנא למיתני תרתני אין אחר ביאה ואין אחר חליצה כלום:

"חֲלֵץ וְעָשָׂה מֵאִמֶּר, וְנָתַן גֵּט וּבָעַל,
[אוּ בָעַל וְעָשָׂה מֵאִמֶּר, נָתַן גֵּט וְחָלֵץ -
אֵין אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם]."

וניתני נמי: אין אחר ביאה כלום!

אב"י ורבא דאמרי תרוניהו:

תני: אין אחר ביאה כלום.

ותנא דידן?

התרת יבמה לשוק עדיפא ליה.

15. נג, א

רש"י

מתניתין. דקתני אחת שתי
 יבמות עשה מאמר בזו ומאמר
 בזו צריכות שני גיטין:
דלא כבן עזאי. דאמר אין מאמר
 אחר מאמר בשתי יבמות ויבם
 אחד ומתני' בשתי יבמות ויבם
 אחד קא מיירי וללישנא בתרא
 דגרסינן למילתיה דבן עזאי
 איפכא קיימא הך אתקפתא
 אסיפא דמתני' דקתני בין יבם
 אחד לשתי יבמות בין שני יבמין
 ויבמה אחת ומיסתברא כלישנא
 קמא דא"כ לא הוה לן לאיתויי
 הך אתקפתא הכא אלא בגמרא
 דסיפא דלקמן:
לימא מסייע ליה לשמואל.
 אמאמר לזו וחלץ לזו קאי
 מדלא נקט חליצה אבעלת
 מאמר מסייע לשמואל דאמר
 חלץ לבעלת מאמר לא נפטרה
 צרתה דכיון דבעי גט למאמרו
 לא הויא חליצה מעלייתא
 לאפוקי זיקה דחברתה:
ותיובתא דרב יוסף. דאמר
 בהחולץ (לעיל דף מד.) לא
 ישפוך אדם מי בורו ואחרים
 צריכים להם דהא הכא דחלץ
 לחברתה וקמייתא בעיא גט
 ונמצא פוסל את שתיהן מן
 הכהונה ולא אמרינן ליחלוץ
 לקמייתא ותהא חברתה
 כשירה:

"אָחַד יְבָמָה אַחַת אָחַד שְׁתֵּי יְבָמוֹת".

מתניתין דלא כבן עזאי.

דתנאי:

"בן עזאי אומר:

**יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת,
 ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד".**

"ואחת בשתי יבמות ליבם אחד]

ביצד מאמר לזו [וחלץ לזו - הראשונה צריכה גט].

לימא מסייע ליה לשמואל,

דאמר שמואל:

חלץ לבעלת מאמר - לא נפטרה צרתה.

ותיובתא דרב יוסף!

מי קתני "חולץ"? "חלץ" קתני - דיעבד.

16. נג, א

רפ"י

צריכות. משמע חליצה לכל אחת דכיון דחליצת שתייהן רעועה אין אחת מהן פוטרת חברתה וקתני סיפא וכן שני יבמין ליבמה אחת דאם נתן זה גט וזה גט צריכה חליצה משניהן: לימא מסייע ליה לרבה כו':

ה"ג גט לזו וחלץ לזו לימא **מסייע ליה לשמואל.** מדלא נקט חליצה לבעלת הגט אלא לחברתה מסייע ליה לשמואל דאמר בפי' ד' אחין חלץ לבעלת הגט לא נפטר צרה:

וליתני נמי אין אחר ביאה כלום. בסיפא דקתני או בעל ובעל או בעל ועשה מאמר כו' דהא משום הכי נקט לה דהתם לא שייך למיתני אין אחר חליצה כלום דהא ליכא חליצה: **כולה ביתא.** כל האחין על החלוצה ועל צרתה בלאו בעלמא כחולץ עצמו דשליחות דידה עבד:

איצטריך לאשמועינן. מתניי חלץ לזו ועשה מאמר בזו אינו כלום דאע"ג דלאו בעלמא היא גביה לא תפסי קידושין וסתים לן בכולן כרי' עקיבא וכן בשני יבמין ויבמה אחת:

אלא לרי"ש בן לקיש דאמר. בפי"ק (דף י:) כוליה ביתא בכרת קאי לבד מחולץ בחלוצה אבל חולץ לגבי צרה וכל האחין בין בחלוצה בין בצרה בכרת מאי איצטריך למיתני גבי ב' יבמות ויבם אחד ובי' יבמין ויבמה אחת דאין מאמר השני תופס אחר חליצה:

ולטעמיד סיפא. בבי' יבמין ויבמה אחת דקתני בעל הראשון ועשה השני מאמר אין אחר ביאה כלום מי איצטריך לאשמועינן דאין קידושין תופסין בא"א הרי כנסה וכאשתו היא לכל דבר:

אלא איידי דתני התרת יבם ויבמה אחת. דאיצטריך לאשמועינן אפילו לרי"ל דאין מאמר אחר חליצה דהא ליתא גביה אלא בלאו דלא יבנה ואיצטריך למיסתמיה כרבי עקיבא תנא נמי כו':

"גט לזו וגט לזו [- צריכות הימנו חליצה"].

לימא מסייע ליה לרבה בר רב הונא.

דאמר רבה בר רב הונא:
חליצה פסולה צריכה לחזר על כל האחין.

מאי "צריכות"?

צריכות דעלמא.

"גט לזו וחלץ לזו [- אין אחר חליצה כלום]."

לימא מסייע ליה לשמואל,

ותהוי תיובתא דרב יוסף!

מי קתני 'חולץ' "חלץ" קתני - דיעבד.

"חלץ וחלץ או חלץ [או חלץ ועשה מאמר,

נתן גט ובעל,

או בעל ובעל,

או בעל ועשה מאמר,

נתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום]."

וליתני נמי: 'אין אחר ביאה כלום!'

אביי ורבא דאמרי תרוניהו:

תני: אין אחר ביאה כלום.

ותנא דידן - התרת יבמה לשוק עדיפא ליה.

"בין יבם אחד לשתי יבמות, [בין שני יבמין ליבמה אחת]."

בשלמא לרבי יוחנן, דאמר: פולה ביתא בלאו קאי,

איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין.

אלא לרי"ש לקיש דאמר: פולה ביתא בכרת קאי,

איצטריך לאשמועינן: דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות!?

אמר לך ריש לקיש:

ולטעמיד,

סיפא דקתני: "בעל ועשה מאמר" איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין באשת איש!?

אלא: איידי דתנא התרת יבם אחד ויבמה אחת,

תנא נמי שתי יבמות ויבם אחד.

ואיידי דתנא שתי יבמות ויבם אחד,

תנא נמי: שני יבמין ויבמה אחת.

17. נג, ב

רס"י

חלץ ועשה מאמר. איבס אחד ויבמה אחת קאי דאוקמיה דצריך למתנייה:
 בשלמא חלץ ועשה מאמר איצטריך. למיתני דאינו כלום: סד"א. אפי' לר' עקיבא:
 ליגזור מאמר דבתר חליצה. דליבעי גט אטו מאמר דמקמי חליצה קמ"ל דלא גזרינן:
 אלא חלץ ונתן גט. ביבס אחד ויבמה אחת למה לי כו' למאי ליהני האי גט אי למיסרה הא איתסרא היא וקרובותיה עליו: ולטעמין בעל ועשה מאמר. ביבס ויבמה אחת למה לי בשלמא בעל ונתן גט איצטריך למתני אין אחר ביאה כלום דנפקא בהאי גיטא ולא בעיא חליצה דביאה קמייטא אפקעתה לזיקה:
 סד"א לגזור גט דבתר ביאה. דלא תיסגי ליה בגט בלא חליצה אטו גט דמקמי ביאה דלא לימרו גט סגי ביבמה במקום חליצה:
 אלא בעל ועשה מאמר. למאי קבעי איתנויי הלא אשתו היא: אלא. איידי דתנא חלץ ועשה מאמר דאיצטריך ליה כדאמרן תנא נמי כו':

נג, ב "חלץ ועשה מאמר, ונתן גט ובעל, או בעל ועשה מאמר, ונתן גט וחלץ - אין אחר חליצה בלום".

בשלמא חלץ ועשה מאמר, איצטריך, סלקא דעתך אמינא: נגזור מאמר דבתר חליצה, אטו מאמר דקמי חליצה, קא משמע לן: דלא גזרינן. אלא חלץ ונתן גט - למה לי?

ולטעמין, אימא סיפא: "בעל ועשה מאמר, בעל ונתן גט", בשלמא "בעל ונתן גט" איצטריך, סלקא דעתך אמינא: נגזור גט דבתר בעילה, אטו גט דקמי בעילה, קא משמע לן: דלא גזרינן, אבל "בעל ועשה מאמר" - למה לי? אלא איידי דתנא: "חלץ ועשה מאמר", תנא נמי: "בעל ועשה מאמר", ואידי דבעי למיתני "בעל ונתן גט, תנא נמי: "חלץ ונתן גט".

רפ"י

ושלש מחלוקות בדבר תנא קמא. דמתניתין דאמר חליצה פסולה אין אחריה כלום אבל ביאה פסולה יש אחריה כלום: ורבי נחמיה. דאמר אחת זו ואחת זו אין אחריה כלום: ואבא יוסי בר חנן. דאמר אחת זו ואחת זו יש אחריה כלום באמצע ובסוף. כדפרישנא ליה במתניתין ביאה דאיכא למיגזר כדאמרן בריש פירקין (לעיל נ:). אי ביאה אחר הגט היא גזירה ביאה אחר הגט משום ביאה אחר חליצה דלא ליתי למיבעל אחר חליצה ואי ביאה אחר מאמר כו' חליצה ליכא למיגזר כדאמר בריש פירקין (שם):

18. נג, ב

[והבעילה] בזמן שהיא [בתחלה - אין אחריה כלום, באמצע ובסוף - יש אחריה כלום].

מתניתין דלא פי האי תנא,

דתנא:

"אבא יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר משום רבי מאיר:

אחת בעילה ואחת חליצה,

בתחלה - אין אחריה כלום,

באמצע ובסוף - יש אחריה כלום."

ושלש מחלוקות בדבר:

תנא קמא סבר: ביאה, דאיכא למיגזר: גזרינן.

חליצה דליכא למיגזר - לא גזרינן.

ורבי נחמיה סבר: ביאה נמי ליכא למיגזר.

ודקאמרת ליגזור ביאה אחר הגט, משום ביאה אחר חליצה,

פינן דחליצה דאורייתא, מידע דעי.

ודקאמרת: ליגזור ביאה אחר מאמר, משום ביאה אחר ביאה,

פינן דביאה דאורייתא, הא מידע דיעי.

ואבא יוסי בן חנן: סבר לה פרבנן דגזרי בביאה,

וגזר חליצה משום ביאה.

הדרן עלך רבן גמליאל